

[Povlsen.]

Kirkehusene — skulde være udelukkede i saa Henseende; Understøttelsens Art og Omfang maatte til enhver Tid bestemmes af Regering og Rigsdag. Det var det Citat, som ogsaa det ærede Medlem Hr. Borgbjerg anførte i Gaar.

For øvrigt maa jeg sige, at ogsaa her under det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersens Stilling mig noget, for det ærede Medlem har i Virkeligheden selv været inde paa at bruge disse Kirkemidler til langt videre Formaal end Understøttelse af de evangelisk-lutherske i vort Land, og jeg har i sin Tid glædet mig over, at det ærede Medlem her stillede sig saa overordentlig frisindet, som han gjorde; det var i det private Udvalg angaaende Forholdet mellem Kirken og Staten, som i 1916 afgav Betænkning. Der stillede man egentlig to Forslag: et principalt, som gik ud paa at gennemføre en Kirkeforfatning, og et subsidiært, som byggede paa Adskillelsen af Staten og Kirken, hvorefter der skulde foretages en Opførelse mellem Staten og Kirken. Og dér siger man i § 3, at Retten til Andel i Renterne af Kirkefonden, altsaa Andel i Kirkemidlerne, faar ethvert lovligt — jfr. Grundlovens § 74 — bestaaende kristent Trossamfund. Men der var indenfor dette Udvalg et Mindretal, hvortil det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen hørte, og dette Mindretal mente, det var for snævert begrænset, man maatte ikke forbeholde de gamle Kirkemidler for de kristne Trossamfund, de skulde stilles til Raadighed for alle Trossamfund her i Landet, og man foreslog derfor Ordet „kristent“ slettet. Jeg er ganske enig i det Standpunkt, som det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen her har staaet paa. Man mente i Udvalget, at vore Kirkebygninger skulde være forbeholdt de evangelisk-lutherske Menigheder, men man var ganske klar over, at der indenfor et Sogn kunde opstaa flere forskellige evangelisk-lutherske Menigheder, og saa skulde ogsaa de mindre, de, der havde et mindre Tal af Medlemmer, have Adgang til Brug af Kirkerne. Og her havde man jo ikke Spor af Kontrol med, hvad disse lærte, og hvordan deres Ritualer var, thi i Henhold til § 18 vilde man, at Trossamfund skulde have fuld Frihed til at ordne deres Anliggender, for saa vidt nærværende Lov ikke gør Indskrænkninger deri, og det gjorde den absolut ikke paa dette Omraade.

Her ser man altsaa, at principielt kan det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen udmærket godt tænke sig, at yderst forskellige Trossamfund benytter den samme

Kirkebygning — i hvert Fald kunde han tænke sig det i 1916. Naar nu det ærede Medlem ønsker, at Kirkemidlerne skal forbeholdes den evangelisk-lutherske Folkekirke, er han her inde paa et Omraade, hvor den grundlovgivende Rigsforsamling stillede sig paa et helt andet Standpunkt, idet et Forslag om, at det skulde grundlovfæstes, at Kirkemidlerne kun kunde bruges af den evangelisk-lutherske Folkekirke, blev forkastet.

Men tror man nu virkelig, at to saa modsatte Standpunkter, den socialdemokratiske Independentisme, som ønsker Frihed for de enkelte Menigheder, Frihed og Mangfoldighed indenfor Folkekirken, og det konservative Standpunkt, som ønsker Ensartethed og Orden indenfor Folkekirken, og som vil have et kirkeligt Nævn til at varetage denne Orden og Ensartethed — tror man virkelig, at to saa forskellige Anskuelser kan komme paa Forhandlingsfod med hinanden, saa at der kan komme noget ud af det? Jeg tror i hvert Fald ikke, det kan lade sig gøre.

Det ærede Medlem Hr. Borgbjerg mente, at et saadant kirkeligt Udvalg som det foreslaaede vilde kunne give et Stød fremad, og jeg maa jo gaa ud fra, at han mener et Stød fremad i den Rétning, som han anser for at være den rigtige, men jeg spørger det ærede Medlem, hvor han egentlig kan tro, at et kirkeligt Udvalg af den Art, der her er Tale om, skulde kunne give et saadant Stød fremad. Det er vel omtrent givet, at i hvert Fald det største Mindretal indenfor det kommende kirkelige Udvalg, hvis det deler sig i flere Mindretal, bliver af konservativ Støtning. Det kan der vist neppe være Tvivl om efter den Sammensætning, Udvalget skal have, og Resultatet af maaske Aars og Dags Forhandling indenfor Udvalget vil blive, at der vil komme forskellige Indstillinger, og saa maa den siddende Minister vælge mellem Indstillingerne, eller om han overhovedet vil gøre noget som helst paa Grundlag af de Indstillinger, som kommer fra det kirkelige Udvalg, og først da, hvis der altsaa forelægges Forslag paa Grundlag af Udvalgets eller et Mindretals Indstillinger, skal Forhandlingerne til at begynde, men saa er Tiden spildt. Vi kommer ikke hverandre nærmere indenfor et kirkeligt Udvalg, der vil blive en Tovtrækning gennem Aar og Dag, og Resultatet vil, som sagt, blive flere Indstillinger.

Det ærede Medlem Hr. Borgbjerg, der har været en saa begejstret Forkæmper for de grundtvigske Frihedsideer paa det